

Дело С-194/06

Staatssecretaris van Financiën

срещу

Orange European Smallcap Fund NV

(Преюдициално запитване,
отправено от Hoge Raad der Nederlanden)

„Членове 56—58 ЕО — Свободно движение на капитали — Данъчно облагане на дивидентите — Компенсация, предоставена на предприятие за колективно инвестиране с фискален характер във връзка с удържания от друга държава при източника данък върху получените от това предприятие дивиденди — Ограничаване на тази компенсация до размера, който местен за държавата-членка по установяване на това предприятие акционер, направил инвестиция без посредничеството на подобно предприятие, би могъл да приспадне от данъка върху доходите съгласно спогодба за избягване на двойното данъчно облагане — Ограничаване на тази компенсация в зависимост от участието в капитала на посоченото предприятие на акционери, които са чуждестранни лица“

Заключение на генералния адвокат г-н У. Вот, представено на 3 юли 2007 г. I - 3754

Решение на Съда (голям състав) от 20 май 2008 г. I - 3786

Резюме на решението

1. *Свободно движение на капитали — Ограничения — Данъчно законодателство — Корпоративен данък — Данъчно облагане на дивидентите, платени на предприятията за колективно инвестиране (членове 56 ЕО и 58 ЕО)*
2. *Свободно движение на капитали — Ограничения — Данъчно законодателство — Корпоративен данък — Данъчно облагане на дивидентите, платени на предприятията за колективно инвестиране (членове 56 ЕО и 58 ЕО)*
3. *Свободно движение на капитали — Ограничения — Понятие — Еднакво тълкуване в отношенията с третите страни и в рамките на Общността — Граници (член 56, параграф 1 ЕО)*
4. *Свободно движение на капитали — Ограничения на движението на капитали от и към трети страни — Действащи към 31 декември 1993 г. ограничения за движението на капитали, които включват преки инвестиции — Понятие за преки инвестиции (член 57, параграф 1 ЕО)*

1. Членове 56 ЕО и 58 ЕО допускат законодателство на държава-членка, което като предвижда за установените на територията на тази държава-членка предприятия за колективно инвестиране с фискален характер компенсация, предназначена да се вземе предвид удържаният при източника от друга държава-членка данък върху платените на тези предприятия дивиденти, ограничава тази компенсация до размера, който физическо лице с местопребиваване на територията на първата държава-членка би могло да приспадне, на основание подобни удържки, съгласно сключена с тази друга държава-членка спогодба за

избягване на двойното данъчно облагане.

В действителност като изключва от компенсацията, свързана с данъчното облагане при източника на получени в чужбина дивиденти, тези, които са от определени държави-членки, такова законодателство прави инвестирането в посочените държави-членки по-малко привлекателно от това в държавите-членки, в които

удържането на данък върху дивидентите води до възможност за подобна компенсация. Следователно спомнатото законодателство може да разубеди предприятие за колективно инвестиране да направи инвестиции в държавите-членки, където удържането на данък върху дивидентите не води до възможност за компенсация, и поради това представлява ограничение на свободното движение на капитал, което е забранено по принцип от член 56 ЕО.

Подобно законодателство обаче цели да уеднакви, доколкото е възможно, данъчното третиране на получените дивиденти от акционер, който е направил пряка инвестиция, с това на получените дивиденти от акционер, инвестирал посредством предприятие за колективно инвестиране с фискален характер, за да не бъдат считани осъществените от такова предприятие в чужбина инвестиции за по-малко привлекателни от преките инвестиции. От гледна точка на посоченото законодателство обаче положението на предприятие за колективно инвестиране с фискален характер, когато получава дивиденти от държави-членки, с които държавата-членка, в която то е установено, е сключила спогодба, предвиждаща правото на акционерите — физически лица, да приспадат удържания от тези държави-членки данък върху дивидентите от данъка върху доходите, който дължат в държавата-членка по установяване, е различно от положението на подобно предприятие, получаващо дивиденти от държави-членки, с които не е сключена такава

спогодба, като следователно за тези дивиденти не е предвидено подобно право. Всъщност само по отношение на инвестициите в държавите-членки, с които е сключена такава двустранна данъчна спогодба, при липса на предвидената компенсация има опасност решението за осъществяване на инвестиране посредством предприятие за колективно инвестиране с фискален характер да бъде по-неизгодно за акционер — физическо лице, в сравнение с пряката инвестиция. В замяна на това, що се отнася до държавите-членки, с които държавата-членка по установяване на подобно предприятие не е сключила такава спогодба, решението на физическо лице да направи инвестиция посредством такова предприятие не носи опасност от загуба на предимство, което то би имало, ако бе избрало да осъществи пряка инвестиция в посочените държави-членки. Следователно подобно положение обективно не е сходно с положението, в което държавата-членка по установяване на това предприятие е сключила такава данъчна спогодба.

От това следва, че при наличието на законодателство, с което за да уеднакви, доколкото е възможно, данъчното третиране на преките инвестиции с данъчното третиране на инвестициите, извършени посредством предприятия за колективно инвестиране, определена държава-членка решава да предостави на тези предприятия компенсация за удържаните при източника данъци върху дивидентите с произход от

държави-членки, по отношение на които се е задължила в рамките на двустранни спогодби да позволи на физическите лица да приспадат посочените удържки от дължимия от тях според националното ѝ право данък върху доходите, членове 56 ЕО и 58 ЕО допускат въпросната държава-членка да изключи тази компенсация за дивидентите от други държави-членки, с които не е сключила двустранни спогодби, включващи такива разпоредби, доколкото не става въпрос за положения, които са обективно сходни.

(вж. точки 56 и 60—65; точка 1 от диспозитива)

- Членове 56 ЕО и 58 ЕО не допускат законодателство на държава-членка, което като предвижда за установените на територията на тази държава-членка предприятия за колективно инвестиране с фискален характер компенсация, предназначена да се вземе предвид удържаният при източника от друга държава-членка или от трета страна данък върху дивидентите, платени на тези предприятия, намалява тази компенсация, ако и доколкото техните акционери са физически или юридически лица с местопребиваване или установени в други държави-членки или в трети страни, тъй като подобно намаление — поради това че води

до намаляване на общия размер на печалбата, която следва да се разпредели — поставя в по-неблагоприятно положение всички акционери на посочените предприятия, без да провежда разлика между тях.

Всъщност такова намаляване на компенсацията съразмерно на частта от капитала, която е собственост на акционери с местопребиваване или установени в друга държава-членка, създава ограничение на свободното движение на капитали, което е забранено по принцип от член 56 ЕО, доколкото може да създаде пречка за привличането от предприятия за колективно инвестиране с фискален характер на капитали в други държави-членки, различни от тази, в която е установено, и също може да разубеди инвеститорите от тези други държави-членки да придобият участие в капитала на това предприятие.

Упражняването от държава-членка на данъчната ѝ компетентност относно дивидентите, платени от установените на територията на тази държава-членка предприятия за колективно инвестиране с фискален характер както на акционерите с местопребиваване или установени в тази държава-членка, така и на тези с местопребиваване или установени в други държави-членки — ако е предвидена подобна компенсация — обосновава необходимостта тя да обхване и предприятията за колективно инвестиране

с фискален характер, в които участват акционери, които нямат местопребиваване или не са установени в тази държава-членка.

Макар че такова законодателство цели да проведе разграничение между акционерите на предприятия за колективно инвестиране в зависимост от това дали те са местни лица, за да може предоставената на тези акционери компенсация при разпределението на печалбата от въпросните предприятия да съответства на данъчната ставка, с която посочените акционери съответно подлежат на облагане в държавата-членка по установяване на тези предприятия, следва да се отбележи, че намаляването на тази компенсация съразмерно на частта от капитала на посочените предприятия — собственост на акционери с местопребиваване или установени в други държави-членки, не позволява да се постигне тази цел. Всъщност такова намаление поставя в по-неблагоприятно положение всички акционери на предприятията за колективно инвестиране с фискален характер, без да провежда разлика между тях, тъй като води до намаляване на общия размер на печалбата, която следва да се разпредели.

По отношение на намаляването на бюджетните постъпления, свързани с дивидентите, изплатени от установени в други държави-членки дружества, то не може да се счита за императивно съображение от обществен интерес, което може да се изтъкне, за да се оправдае мярка, която е в противоречие с някоя от основните свободи.

Решението относно случаите, в които акционери на предприятие за колективно инвестиране с фискален характер са с местопребиваване или са установени в друга държава-членка, може да се приложи и когато акционерите на предприятие за колективно инвестиране са с местопребиваване или са установени в трети страни.

Доколкото, от една страна, дадена държава-членка облага с данък дивидентите, които са разпределени от установено на нейната територия предприятие за колективно инвестиране с фискален характер на акционери с местопребиваване или установени в трети страни, а от друга страна, предоставената на такова предприятие компенсация е намалена съразмерно на частта от неговия капитал — собственост на такива акционери, без в това отношение да е релевантно данъчното третиране на тези акционери в третите страни, необходимостта от осигуряване на ефективен данъчен контрол не може да обоснове подобно ограничение на движението на капитали към или от трети страни.

Ако се предположи, че избягването на намаляването на бюджетните постъпления може да се изтъкне за обосноваване на ограничение на движението на капитали към или от трети страни, подобна обосновка не може да се вземе предвид, доколкото посоченото намаляване засяга всички акционери на съответното предприятие за колективно инвестиране, без да провежда

разлика между тях, независимо дали са с местопребиваване или са установени в държавите-членки или в трети страни.

По отношение на такова законодателство е ирелевантно обстоятелството, че чуждестранните акционери на предприятие за колективно инвестиране с фискален характер са с местопребиваване или са установени в държава, с която държавата-членка по установяване на това предприятие е сключила спогодба, предвиждаща приспадане на направените данъчни удържки при източника върху дивидентите при условията на взаимност.

(вж. точки 72, 74, 79, 82, 84, 92—97, 108, 113 и 114; точка 2 от диспозитива)

3. Понятието „ограничения на движението на капитали“ трябва се тълкува в отношенията между държавите-членки и третите страни по същия начин както в отношенията между държавите-членки. Всъщност макар либерализирането на движенията на капитали с третите страни да може действително да преследва цели, различни от тази за осъществяване на вътрешния пазар, като например да осигурява доверие в единната валута на Общността на световните финансови пазари и да поддържа в държавите-членки финансови центрове от

световна величина, когато действието на принципа на свободно движение на капитали е било разширено с член 5б, параграф 1 ЕО по отношение на движенията на капитали между третите страни и държавите-членки, последните са избрали да прогласят този принцип в един и същи член и с едни и същи изрази за движенията на капитали, които се осъществяват във вътрешността на Общността, и за тези, които се отнасят до отношения с трети страни.

Движенията на капитали към или от трети страни обаче се осъществяват в правен контекст, различен от този на движенията, които се осъществяват вътре в Общността, тъй като поради степента на правна интеграция, съществуваща между държавите — членки на Европейския съюз, и по-специално поради съществуването на общностни законодателни мерки, насочени към сътрудничеството между националните данъчни органи, облагането от една държава-членка на стопански дейности, имащи трансграничен характер, които се осъществяват в рамките на Общността, невинни е сравнимо с това на стопанските дейности, имащи връзка с отношения между държавите-членки и третите страни. Не може да се изключи и възможността държава-членка да докаже, че ограничение на движението на капитали към или от трети страни е обосновано поради определено съображение при обстоятелства, при които това съображение не може надлежно да обоснове ограничаване

на движението на капитали между държави-членки.

(вж. точки 87—90)

Доколкото то се отнася до всички видове инвестиции на физически или юридически лица, които служат за установяване или поддържане на трайни и преки връзки между лицето, което предоставя капитала, и предприятието, на което този капитал се предоставя с цел извършване на стопанска дейност.

4. Определено ограничение се обхваща от член 57, параграф 1 ЕО като ограничение на движението на капитали, включващо преки инвестиции,

(вж. точка 102;
точка 3 от диспозитива)